

Granskning av näringslivsverksamheten

Rapport

Håbo kommun

KPMG AB

2023-01-17

Antal sidor 14

Håbo kommun
Granskning av näringslivsverksamheten

2023-01-17

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	5
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Styrdokument för näringslivsorganisationen	5
3.2	Kommunstyrelsen ledning, styrning och uppföljning av näringslivsverksamheten	9
	Bilaga 1	15
	Bilaga 2	18

1 Sammanfattning

Vi har av Håbo kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens näringslivsverksamhet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Målsättningen för Håbo kommun är att företagandet ska vara starkt och möjliggöra en lokal arbetsmarknad, för att skapa en levande småstad att både bo och verka i, samt att det lokala företagsklimatet ska stärkas. Samverkan mellan kommun och näringsliv ska även ske naturligt och utvecklas på efterfrågan från kommun eller företag.

Efter genomförd granskning kan vi sammanfattningsvis konstatera att det skett flera organisatoriska förändringar för näringslivsverksamheten de senaste åren. Verksamheten bedrevs tidigare inom Håbo Marknad AB och fr.o.m. mars 2020 är verksamheten organiserad inom kommunstyrelsens förvaltning. Vi konstaterar även att efterlevnaden av kommunfullmäktiges övergripande mål "Öka företagarnas nöjdhet med kommunens och bolagens fysiska och digitala bemötande" är ett långsiktigt arbete inte bara för kommunstyrelsen, utan även för nämnder och Håbohus AB som arbetar med näringslivsrelaterade frågor. Enligt intervjuer finns ambitioner att stärka kommunstyrelsens målstyrning av näringslivsverksamheten 2023 och framåt.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen på ett tillfredsställande sätt leder, styr och följer upp att näringslivsverksamheten och styrdokument efterlevs på ett ändamålsenligt sätt.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen inte tillräckligt tillfredsställande aktivt leder, styr och följer upp näringslivsverksamheten.

Vi bedömer att:

- det inte finns ändamålsenliga och tillräckligt beslutade styrdokument för näringslivsorganisationen och näringslivsverksamheten att styra mot. Näringslivsenheten har tagit fram förslag till näringslivsstrategi med mål och aktiviteter för näringslivsverksamheten att sträva mot och genomföra som inte är beslutad av kommunstyrelsen.
- ansvar och roller gällande näringslivsverksamheten är inte helt tydliga då verksamheten har haft flera omorganiseringar. Det saknas dokumenterad rollfördelning mellan kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsförvaltningen och näringslivsenheten.
- näringslivsenheten, en del av samhällsbyggnadsförvaltningen, på ett positivt sätt samordnar näringslivsarbetet i Håbo kommun och samarbetar med flera aktörer för att underlätta för kommunens företagare. Vi bedömer även att det sker ett aktivt arbete inom näringslivsenheten med att genomföra enhetens mål och aktiviteter i enhetens planering och handlingsplan.
- måluppfyllelsen i delårsrapporten 2022 är delvis tillfredsställande gällande det övergripande målet "Öka företagarnas nöjdhet med kommunens och bolagens fysiska och digitala bemötande".

2023-01-17

- kommunstyrelsen inte tillfredställande beslutat om åtgärder utifrån uppföljning och återrapportering vid hel- och delårsbokslut gällande näringslivsverksamheten. Bl.a. åtgärder med hänsyn till att Håbo kommun sjönk i Svenskt Näringslivs kommunranking i september 2022 från 162:a plats till 188:e plats.

Utifrån våra bedömningar rekommenderar vi att kommunstyrelsen:

- följer upp och säkerställer att roller och ansvar är tydliga för näringslivsenheten.
- säkerställer att det finns tillfredsställande styrdokument. Förslagsvis beslutar kommunstyrelsen om en näringslivsstrategi för att långsiktigt stärka det lokala näringslivet och dess aktörer och därigenom skapa det samhälle som ska lämnas över till kommande generationer. Även att kommunstyrelsen beslutar om verksamhetsmål för näringslivsenheten i kommunstyrelsens verksamhetsplan för den egna verksamheten.
- följer upp att samhällsbyggnadsförvaltningen framåt fastställer mål för näringslivsenheten i sin verksamhetsplan.
- efterfrågar och följer upp näringslivsverksamhetens mål och aktiviteter i handlingsplanen "Tillsammans mot 4,0" samt att det i kommunstyrelsens protokoll tydligare framgår ledningen och styrningen av näringslivsverksamhetens utifrån erhållen information.
- säkerställer att mål och ekonomi harmonierar för att nå en tillfredsställande måluppfyllelse och stärka företagsklimatet m.m.
- i kommunstyrelsens riskanalys framåt ta hänsyn till eventuella risker i internkontrollplanen kopplat till näringslivsverksamheten.
- i sin samordningsroll och uppsiktsplikt följa upp att nämnder och bolag arbetar tillfredsställande med de näringslivsrelaterade frågorna.

2 Inledning/bakgrund

Vi har av Håbo kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens näringslivsverksamhet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

I mål och budget för 2022 är ett av kommunfullmäktiges övergripande mål är "Öka företagarnas nöjdhet med kommunens och bolagens fysiska och digitala bemötande". Det framgår att företagandet i Håbo kommun ska vara starkt och möjliggöra en lokal arbetsmarknad för att skapa en levande småstad att både bo och verka i. Det lokala företagsklimatet ska stärkas. Samverkan mellan kommun och näringsliv sker naturligt och utvecklas på efterfrågan från kommun eller företag. Dialog och inflytande ska genomsyra arbetet.

Enligt kommunstyrelsens reglemente har kommunstyrelsen övergripande ansvar för näringslivsfrågor. Näringslivsenheten samordnar näringslivsarbetet i Håbo kommun och samarbetar med flera aktörer för att underlätta för kommunens företagare. Näringslivsenheten ska stödja det lokala företagandet och hjälpa till att hitta rätt i kommunen.

Enligt Svenskt Näringslivs kommunranking i september 2022 sjönk Håbo kommun från 162:a plats till 188. Det innebär att kommunen tappar 26 platser jämfört med förra året. Kommunen ligger på fjärde plats av länets åtta kommuner.

Revisorerna har i sin riskanalys bedömt att det finns risk att kommunstyrelsens ledning, styrning och uppföljning av näringslivsverksamheten inte är tillräckligt tillfredsställande och har därför valt att granska området.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen på ett tillfredsställande sätt leder, styr och följer upp att näringslivsverksamheten och styrdokument efterlevs på ett ändamålsenligt sätt.

I granskningen ska följande revisionsfrågor besvaras:

- Finns ändamålsenliga styrdokument för näringslivsorganisationen?
- Är ansvar och roller tydliga för näringslivsorganisationen?
- Efterlevs beslutade styrdokument för näringslivsverksamheten på ett tillfredsställande sätt?
- Genomförs aktiviteter enligt handlingsplanen? Konkreta åtgärder? Svenskt Näringslivs ranking m.fl. följs dessa upp och jämförs dessa med andra kommuner?
- Har tillräcklig uppföljning och återrapportering skett till kommunstyrelsen? Halvtidsuppföljning? Vilka åtgärder i så fall?

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller:

- Kommunstyrelsens reglemente
- Mål och budget för 2022
- Övriga aktuella styrdokument som är aktuella i granskningen

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

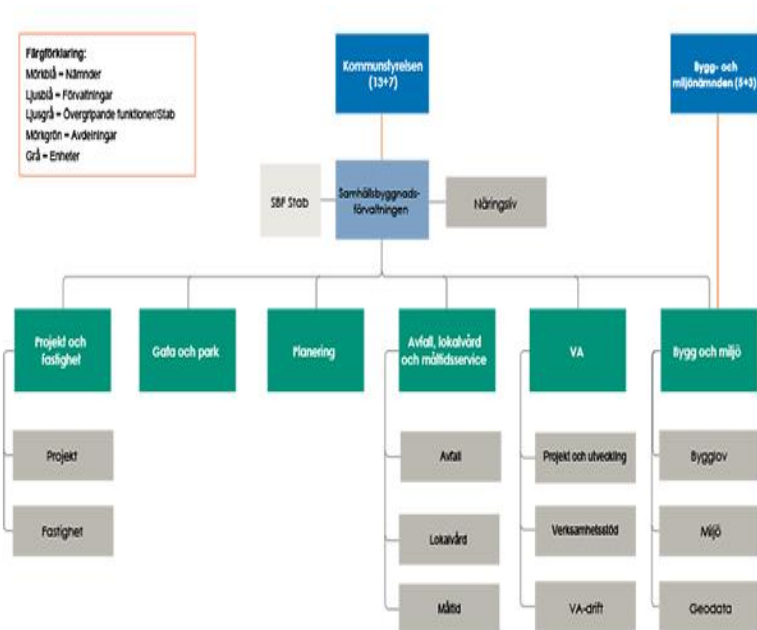
- Intervjuer/avstämningar med ansvariga tjänstemän.
- Genomgång av aktuella styrdokument, protokoll m.m.

Rapporten är faktakontrollerad av intervjuade tjänstemän.

3 Resultat av granskningen

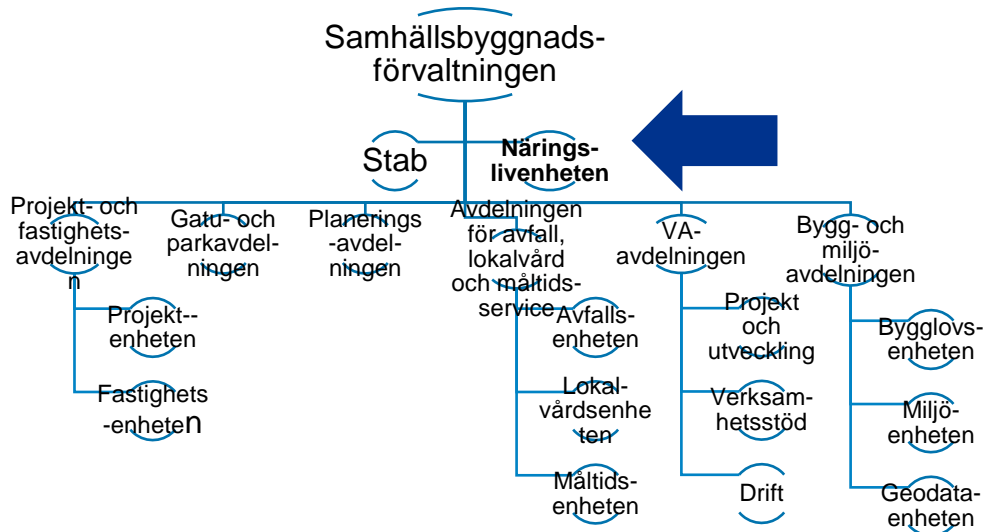
3.1 Styrdokument för näringslivsorganisationen

Vi konstaterar att det skett flera organisatoriska förändringar för näringslivsverksamheten de senaste åren. Verksamheten bedrevs t.o.m. februari 2020 i Håbo Marknad AB och fr.o.m. mars 2020 är verksamheten organiserad inom kommunstyrelsens förvaltning.

Enligt kommunstyrelsens reglemente har kommunstyrelsen övergripande ansvar för näringslivsfrågor. Näringslivsverksamheten bedrivs inom näringslivsenheten.

Fr.o.m. 1 september 2022 finns näringslivsenheten organisatoriskt inom samhällsbyggnadsförvaltningen.

Inom näringslivsenheten finns en näringslivschef och en näringslivsutvecklare. Näringslivschefen ingår i samhällsbyggnadsförvaltningens utökade ledningsgrupp. Enligt uppgift är näringslivschefen för närvarande sjukskriven. I våra intervjuer framgår att näringslivsenheten skulle behöva stärkas personellt med en besöksnäringsansvarig/strateg då besöksnäringen är en växande bransch.

Enligt hemsidan informerar näringslivsenheten bl.a. om det stöd och den service medborgare kan få för att exempelvis flytta företag till Håbo, starta ett företag, gå en utbildning för företagare, delta i nätverk och projekt, eller hitta fakta om näringslivet. De samordnar näringslivet och samarbetar med flera aktörer för att underlätta för företagare. De stödjer det lokala företagandet och hjälper hitta rätt i kommunen.

3.1.1 Mål och budget 2022 och plan för 2023-2024

Med utgångspunkt i kommunens vision beslutade kommunfullmäktige den 2018-12-10 om tre övergripande fokusområden för Håbo kommun från år 2019. Utifrån fokusområdena fastställde kommunfullmäktige den 2019-05-06 tre övergripande mål för kommunen.

Ett av fokusområdena är "Ett starkt lokalt näringsliv och arbetsmarknad i fokus" och ett av de övergripande målen är "Öka företagarnas nöjdhet med kommunens och bolagens fysiska och digitala bemötande".

Enligt intervjuer och granskad dokumentation finns inte några beslutade nämndmål med bäring på det övergripande målet. Inför budget 2023 har kommunledningskontoret genomfört en översyn av målstyrningsarbetet då det finns ett behov av att arbeta på ett nytt sätt och bryta ner kommunfullmäktiges mål till nämndmål. Planerat är att kommunstyrelsen sätter mål inom näringslivsområdet då det är ett av prioriterade fokusområdena.

3.1.2 Förslag på näringslivsstrategi

Enligt uppgift fick näringslivsenheten i uppdrag att ta fram en näringslivsstrategi och förslaget daterat 2021-02-17 är en näringslivsstrategi för 2021–2025. Den beslutades inte under 2021 och den har ännu inte behandlats och beslutats av kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige.

Enligt förslaget ska näringslivsstrategin visa hur kommunen vill ta ansvar för att stärka det lokala näringslivet och dess aktörer och därigenom skapa det samhälle som ska lämnas över till kommande generationer.

Sammanfattningsvis framgår att i näringslivsstrategin tydliggörs riktlinjer och prioriteringar för hur arbetet med att utveckla det lokala näringslivet ska bedrivas. Kommunen ska verka för att förbättra företagsklimatet och öka antalet etableringar och arbetsplatser i kommunen. I Håbo finns framgångsrika företag, tillgänglig industrimark och en levande landsbygd.

Målsättningen är att det ska vara enkelt, lönsamt och attraktivt att starta, driva, etablera och utveckla företag i Håbo kommun. Arbetet för ett gott företagsklimat ska pågå i alla kommunens verksamheter och bedrivas i samverkan med företagen. Det är bland annat bra skola och barnomsorg, attraktivt boende, levande centrum, tillgång till kultur- och fritidsaktiviteter, trygghet, hög tillgänglighet och service samt effektiv handläggning som skapar attraktivitet för etablering och samhällsutveckling i en kommun. Håbo kommun har tydliga mål för att skapa ett hållbart samhälle. Arbetet utgår från visionen Vårt Håbo 2030 samt de globala hållbarhetsmålen. Det hållbara samhället byggs i samverkan och samförstånd med alla parter. Delaktighet och långsiktighet ska prägla samarbetet kring näringslivet i Håbo.

Strategin har följande inriktningar:

- Samverkan och dialog
- Kommunikation och varumärke
- Service och ansvar
- Hållbart näringsliv och samhälle
- Kompetensförsörjning och skola
- Besöksnäring och kulturella och kreativa näringar

Process

Näringslivsstrategin togs fram av näringslivsenheten med utgångspunkt från dialogprocessen "Tillsammans mot 4,0" som genomfördes av Håbo Marknads AB och Håbo kommun i samverkan med företagareföreningar och företagare under åren 2017-2018, workshop med näringslivet i november 2019 samt löpande dialog med

representanter från näringsliv, politik och förvaltning.

Syfte

Syftet med strategin är att ge riktlinjer och prioriteringar för hur Håbo kommun ska arbeta med att skapa ett gott företagsklimat och förenkla för företagen. Målsättningen är att det ska vara enkelt, lönsamt och attraktivt att starta, driva och utveckla företag i Håbo kommun.

Mål

- Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet: Vara bland de 20 högst rankade kommunerna i landet senast 2025
- Svenskt Näringslivs enkätundersökning: Ha ett resultat på 4,0 senast 2025
- Nöjd Kund Index: Ha ett genomsnittligt betyg på 75 senast 2025
- Håbo kommun ska vara bäst i Sverige på att ha leverantörsavtal med lokala företagare

3.1.2.1 *Handlingsplan för näringslivsutveckling*

Vi har tagit del av näringslivsenhetens handlingsplan från februari 2021. Den utgår från de inriktningar som framgår i förslaget till näringslivsstrategi med mål och aktiviteter/inriktning.

Enligt intervjuer startade 2017–2018 näringslivsprojektet "Tillsammans mot 4,0" för att kommunen under flera år tappade placeringar i Svenskt Näringslivs ranking. Målet med projektet var att komma fram till en handlingsplan med konkreta åtgärder som ska leda till verklig förändring. Den kommunala organisationen och de lokala företagen fanns representerade i både process och dialoggrupper.

Under våren 2022 följdes handlingsplanen upp och under en workshop valde företagare, tjänstemän och politiker tillsammans ut tio punkter att lägga fokus på i det fortsatta arbetet. En uppdaterad version av handlingsplanen håller på att tas fram och kommer att följas upp i Tillväxtrådet. Se bilaga 1.

3.1.2.2 *Näringslivsenhetens verksamhetsplan för 2022*

Enligt näringslivsenhetens verksamhetsplan för 2022 framgår tre mål:

- Skapa bättre relationer mellan företag och kommun.
- Bättre bild av Håbo generellt/stärka varumärket Håbo för näringslivets bästa.
- Förvaltnings- och politiska organisationen har kunskap om näringslivsperspektivet inför alla beslut.

3.1.3 *Bedömning*

Vi konstaterar att näringslivsprojektet och framtagandet av näringslivstrategin var en nystart för att sätta fokus på näringslivsfrågorna. Bl.a. uppfattar vi att det beslutades 2020 att näringslivsperspektivet ska inkluderas i alla beslut som fattas av tjänstemän i Håbo kommun som ett led i arbetet mot att stärka det lokala näringslivet.

Alla beslut som fattas ska stämmas av gentemot vilka konsekvenser de väntas få för det lokala näringslivet.

Vi har noterat att näringslivsenheten ingår i samhällsbyggnadsförvaltningen under kommunstyrelsen. Efter flera omorganiseringar bedömer vi att kommunstyrelsen inte helt har säkerställt att roller och ansvar är tydliga gällande näringslivsverksamheten.

Vi bedömer vidare att det inte finns ändamålsenliga och tillräckligt beslutade styrdokument för kommunstyrelsen, näringslivsorganisationen och näringslivsverksamheten att styra emot. Näringslivsenheten har tagit fram förslag till näringslivsstrategi med mål och aktiviteter för näringslivsverksamheten att sträva mot och genomföra.

3.2 Kommunstyrelsen ledning, styrning och uppföljning av näringslivsverksamheten

Enligt kommunstyrelsens protokoll har kommunstyrelsen under 2022 följt upp kommunfullmäktiges mål gällande kommunens näringslivsverksamhet dels i årsredovisningen 2021 och dels i delårsrapporten i augusti 2022. Enligt intervju har samhällsbyggnadschefen informerat om näringslivsaktiviteter under sin punkt på kommunstyrelsens sammanträden. Bl.a. information om företagsbesök på kommunstyrelsens sammanträde i februari 2022 samt på sammanträdet i mars 2022 om nyföretagarmässa i april samt träffpunkt Näringsliv – Tillsammans 4,0. På kommunstyrelsens sammanträde 2022-03-14 § 55 behandlade kommunstyrelsen en efterfrågad utvärdering av omorganiseringen av näringslivsverksamheten. Enligt ärendet framgår att kommunstyrelsen uppdrog till förvaltningen 2021-10-21 att göra en mindre utredning för att undersöka hur den nya näringslivsenheten fungerat i förhållande till de intensioner och föresatser som fanns av att genomföra omorganisationen. Utgångspunkten var att fråga företagare hur det fungerat framför allt genom kontakt med fyra företagsföreningar. Utvärderingen visade att näringslivsenhetens arbete fungerat bättre än när verksamheten sköttes av Håbo Marknad AB. Kommunstyrelsen beslutade att godkänna utvärderingen.

3.2.1.1 Årsredovisning 2021

Enligt årsredovisningen för 2021 var kommunstyrelsens bedömning att det övergripande målet "Öka företagarnas nöjdhet med kommunens och bolagens fysiska och digitala bemötande var helt uppfyllt.

Övergripande mål
Öka företagarnas nöjdhet med kommunens och bolagens fysiska och digitala bemötande Mål helt uppfyllt <i>Målet syftar till att förbättra det lokala näringslivsklimatet, att ha näringslivets frågor i fokus.</i> <i>Genom att utveckla dialogen mellan kommunen och företagen kan en bättre förståelse för varandras villkor och förutsättningar nås. Kontakten med kommunen och Håbohus ska upplevas enkel och</i>

Övergripande mål

underlätta för företagen att planera proaktivt.

Analys

Näringslivsenheten har under året fört dialog med kommunledning kring frågan om hur förvaltningsorganisationen ska kunna belysa näringslivsperspektivet inför varje beslut. Ett förslag till näringslivsstrategi har därför tagits fram. För att uppnå det övergripande målet "Öka företagarnas nöjdhet med kommunens och bolagens fysiska och digitala bemötande" är det interna arbetet av största vikt och en näringslivsstrategi nödvändig.

Med anledning av pandemin genomförde Näringslivsenheten under våren 2021 en informationskampanj för att uppmärksamma lokala företag om möjligheten att söka statligt stöd för nedsatt omsättning på grund av pandemin och att man kunde vända sig till näringslivsenheten med frågor. Stödgruppen bestående av företagarföreningarna, de lokala bankerna, Almi och Arbetsförmedlingen har fortsatt träffas.

Enheten har under året arrangerat mötesplatser som Träffpunkt Näringsliv, frukostmöte hos Dagab, walk-and-talk för politik och näringsliv, utbildning i sociala medier för företag, digitala frukost- och lunchmöten med olika teman (hållbarhet, kompetensförsörjning/nya arbetsmarknadsenheten, ung företagsamhet, nyföretagande, elkapacitetsbristen samt företagsklimatet) samt en mingelkväll för nätverkande och dialog kring temat företagsklimatet i Håbo.

En grupp för att samarbeta kring Håbos behov av kompetensförsörjning startades på uppdrag av Tillväxtrådet med deltagare från utbildningsförvaltningen, arbetsmarknadsenheten (när den startade hösten 2021), företagarföreningarna och arbetsförmedlingen. Tre lotsmöten har hållits under året. 32 företagsbesök har genomförts och sex företag har uppvaktats av Håbo kommun vid invigning av nya lokaler eller start av ny verksamhet.

Näringslivsenheten tog under våren emot en praktikant från Sälj- och Marknadshögskolan som stöttade både näringslivsenheten och kommunikationsenheten främst i arbetet kring sociala medier. Näringslivsenheten har efter det tagit större ansvar för Håbos kommunikation via LinkedIn där många företag är aktiva.

Håbo kommun ingår under 2021-22 i Svenskt Näringslivs utvecklingsgrupp för kommuner som vill förbättra sitt företagsklimat. KSO, samhällsbyggnadschef och näringslivschef har under året deltagit i två heldagar i seminarieform, det ena med tema Ledarskap, det andra om Myndighetsutövning och service. Ytterligare två träffar genomförs under 2022. Avsikten är att arbeta vidare med frågorna internt för att skapa ett bättre företagsklimat.

Under året deltog kommunen i två projekt för besöksnäringen via Region Uppsala, ett för att öka bussarrangörers bokningar av resor till länet och det andra för att skapa bättre förutsättningar för cykelturism i Håbo och Enköpings kommuner. Enheten har också deltagit i arbetet kring framtagandet av en besöksnäringstrategi för regionen.

Enheten har deltagit i projektet Social Economy Canvas under ledning av Coompanion Uppsala, vilket resulterat i att kommunen i år kommer delta i ett projekt kring socialt företagande där Arbetsmarknadsenheten representerar Håbo.

Näringslivsenheten har under året producerat två digitala Morgonsoffor på Youtube med intervjuer och nyheter m.m. som angår både företagare och boende i Håbo.

Löpande pågår samverkansmöten med företagarföreningarna, ALMI, de lokala bankerna och arbetsförmedlingen för att samordna utbildnings- och nätverksaktiviteter och omvärldsbevakning. Ett stort antal frågor gällande företagande och mark för etablering hanteras kontinuerligt via mejl och telefon. Näringslivsenheten har också stöttat förvaltningsorganisationen i frågor rörande näringsliv, kontakter med och kunskap om lokala företag och näringslivsperspektivet i underlag för beslut.

Efter förslag från Tillväxtrådet har även en grupp startats för att samarbeta kring Håbos framtida kompetensförsörjning. Deltagande aktörer är Barn- och utbildningsförvaltningen, företagarföreningarna och arbetsförmedlingen.

Vid årets kommunranking, där Svenskt Näringsliv bedömer företagsklimatet i alla landets kommuner, har Håbo kommun förbättrat sin placering jämfört med tidigare år med 44 placeringar. Kommunens sammanfattande betyg från företagen för året var 3,0, vilket motsvarar godkänt. Även i årets

Övergripande mål

företagsklimatsenkät förbättrar sig kommunen och får betyget 3,3, att jämföra med fjolårets 3,0. Sammantaget görs därför bedömningen att målet är uppfyllt.

3.2.1.2 Delårsbokslut 2022

Enligt delårsrapporten per augusti 2022 var kommunstyrelsens bedömning att det övergripande målet "Öka företagarnas nöjdhet med kommunens och bolagens fysiska och digitala bemötande delvis var uppfyllt. Prognosen är att målet ska vara helt uppfyllt för 2022.

Övergripande mål

Öka företagarnas nöjdhet med kommunens och bolagens fysiska och digitala bemötande

◆ Mål delvis uppfyllt

Analys

Efter att restriktioner med anledning av pandemin upphävdes har Näringslivsenheten återgått till ett normalläge efter att ha startats 2020. Näringslivsenheten arbetar bland annat med kompetens- och kunskaphöjande insatser inom organisationen.

Ett samarbete mellan olika avdelningar har startats för att möjliggöra e-tjänster som en digital näringslivsservice. E-tjänsten syftar till att underlätta för företag i kontakten med kommunen samt möjliggöra en enklare uppföljning och handläggning av ärenden. Håbo kommuns deltagande i Svenskt Näringslivs utvecklingsprogram avslutades före sommaren där Håbo kommun särskilt lyfte fram arbetet med den nya digitala servicen för företag i Håbo kommun.

Kommunstyrelsens ordförande har under första halvåret genomfört tjugotalet företagsbesök tillsammans med tjänstemän. Handlingsplanen Tillsammans mot 4.0 är ett exempel på samarbete med företagarföreningar för ett bättre företagsklimat i kommunen. Under våren genomfördes även en workshop med företagare, tjänstemän och politiker som gemensamt identifierade tio viktiga punkter att lägga fokus på i det fortsatta arbetet.

I Svenskt Näringslivs enkätundersökning för företagens upplevelser tappar Håbo kommun i placering, men får ett högre genomsnittlig betyg än föregående år. Nu är betyget 3,34 jämfört med föregående år som betyget var 3,30. Vid mandatperiodens början var betyget 2,71.

Kommunens näringslivsenhet har goda dialoger med företag och företagarföreningar. Håbos näringsliv har nu flera plattformar och forum för dialog med både kommunen, andra företag och politiker.

Ett fortsatt arbete med både digitala och fysiska mötesplatser genomförs löpande under året. Träffpunkt Näringsliv, olika tematiska digitala offentliga möten med företag, medborgardialog kring Logistik Bålsta och företagsfrukostar är exempel på det. En annan väsentlig aktivitet är stöd till evenemanget Swedish Game Fair under maj månad.

Målet bedöms vara delvis uppfyllt då visst arbete kvarstår. Det är trots det en väsentlig skillnad i positiv riktning jämfört med tidigare.

Utfall för delår 2022

Utfall för delåret augusti 2022 har nödvändiga åtgärder tagits för att nå målet. Bland annat är inrättande av Näringslivsenheten en viktig åtgärd för att samordna och utveckla arbete mot målet.

Näringslivsenheten har 2022 kunnat ha full verksamhet jämfört med 2021 då restriktioner i samband med pandemi fortfarande var aktuellt. Betyget från Svenskt Näringslivs enkätundersökning visar vid delåret augusti 2022 en förbättring mot mandatperiodens början. Målet kan ej bedömas som helt uppfyllt vid delåret 2022 eftersom att flera åtgärder kvarstår att genomföra eller slutföra under resterande verksamhetsår. Ett exempel på det är e-tjänst för företagares kontakt med kommunen som också möjliggör en bättre handläggning och uppföljning.

Håbo kommun
Granskning av näringslivsverksamheten

2023-01-17

Övergripande mål

Prognos för 2022

Prognos för 2022 är att målet ska vara uppfyllt. Planerade åtgärder ska vara genomförda och ett mer kontinuerligt arbete med kommunens digitala och fysiska bemötande av företag finnas på plats. Flera aktiviteter och åtgärder kommer att vidareutvecklas vilka sammantaget väntas ge önskad effekt. Ett exempel på det är Nyföretagarcentrum som har hållit 13 nyföretagarrådgivningar och 115 företag har under det första halvåret startats. Under våren arrangerades även en nyföretagarmässa i BCJF.

Rutiner för att löpande hantera olika samverkansmöten med företagarföreningar, ALMI, de lokala bankerna och arbetsförmedlingen för att samordna utbildnings – och nätverksaktiviteter väntas också ge effekt. Näringslivsenheten har också stöttat hela förvaltningsorganisationen i frågor rörande näringslivet, kontakter med och kunskap om lokala företag, samt att näringslivsperspektivet numera finns med i underlag för beslut.

I måluppföljningen i årsredovisningen 2021 och i delårsrapporten 2022 hänvisas till Svenskt Näringslivs kommunranking. Nedan framgår kommunens ranking 2013–2022.

RANKING (KÄLLA: SVENSKT NÄRINGSLIV)

Rankingutveckling 2013-2022

Som nämnts tidigare i inledningen sjönk Håbo kommun från 162:a plats till 188:e plats. Det innebär att kommunen tappar 26 platser jämfört med förra året. Kommunen ligger på fjärde plats av länets åtta kommuner.

3.2.2 Bedömning

Vi konstaterar att efterlevnaden av kommunfullmäktiges övergripande mål "Öka företagarnas nöjdhet med kommunens och bolagens fysiska och digitala bemötande" är ett långsiktigt arbete inte bara för kommunstyrelsen, utan även för nämnder och Håbohus AB som arbetar med näringslivsrelaterade frågor.

Vi bedömer att det sker ett aktivt arbete inom näringslivsenheten med att genomföra enhetens mål och aktiviteter i enhetens planering och handlingsplan.

Håbo kommun
Granskning av näringslivsverksamheten

2023-01-17

Utifrån dokumentstudier, protokoll och intervjuer konstaterar vi att kommunstyrelsen har fått information om näringslivsverksamheten och följt upp mål och vid årsredovisningen 2021 och delårsrapporter per mars och augusti 2022. Vi bedömer att måluppfyllelsen i delårsrapporten per augusti 2022 delvis är tillfredsställande gällande det övergripande målet "Öka företagarnas nöjdhet med kommunens och bolagens fysiska och digitala bemötande". För att nå kommunfullmäktiges mål samt övriga mål/ambitioner för näringslivsverksamheten är det väsentlighet att mål och resurser harmonierar.

Vi konstaterar att det i kommunstyrelsens protokoll inte framgår vad kommunstyrelsen har beslutat om för att följa upp och gå vidare med den givna informationen och åtgärder för att t.ex. förbättra näringslivsklimatet.

Datum som ovan

KPMG AB

Micaela Hedin
Certifierad kommunal revisor

Alfred Tilly
Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Bilaga 1

Tillsammans mot 4,0 Handlingsplan 2022

Under 2017 startade Håbo kommun upp ett arbete för att förbättra näringslivsklimatet i kommunen. Under tio tillfällen träffades företagare, politiker och tjänstemän för att diskutera utmaningar, möjligheter och vad som behöver göras av alla parter tillsammans. En handlingsplan som omfattade 51 punkter arbetades fram och 2018 beslutade kommunstyrelsen att den skulle genomföras. Under våren 2022 följdes handlingsplanen upp och under en workshop valde företagare, tjänstemän och politiker tillsammans ut de tio viktigaste återstående punkterna att lägga fokus på i det fortsatta arbetet. Målet är att bli en av de tjugo bästa kommunerna i landet att driva företag. 1 För att vara en av de tjugo bästa kommunerna i landet att driva företag i ska man ha ett genomsnittligt betyg i Svenskt Näringslivs årliga enkätundersökning på 4,0. Läs mer på www.foretagsklimat.se.

Tio prioriterade områden för att förbättra företagsklimatet:

Samsyn inom politiken

Håbo behöver en generell samsyn, inte bara inom politiken. Är beslutsfattarna inte överens hindras samhällsutvecklingen och Håbos tillväxt bromsas. Alla, oavsett politiska inriktningar, behöver lyssna på varandra och hitta den lösning som är bäst för Håbo. När besluten väl är fattade är det de som gäller, även om man är av en annan åsikt. Det är detta som är demokrati. När besluten väl är fattade ska de också verkställas. För näringslivsutvecklingen och samhällets bästa krävs en samsyn om vilket håll Håbo ska gå åt och en förmåga att verkställa.

Gemensam målbild

Det behöver skapas en förståelse för näringslivet, samhällsutveckling och tillväxt. Varför behövs ett lokalt näringsliv, vad betyder utveckling i just vår kommun? Varför behövs tillväxt, finns det något alternativ? Varför är företagen viktiga för invånarna i Håbo? Vilken syn har jag som invånare, politiker eller tjänsteman på företagande? Det är alla parter ansvar att lyfta dessa frågor och skapa opinion kring frågan. Kan man enas om vad "ett starkt näringsliv" betyder? Kan man få konsensus kring målbilden, vart är Håbo på väg?

Ökad förståelse för varandras roller

Det är viktigt att rätt instans gör rätt saker. Företagen är bäst på att driva sina verksamheter och kommunen har sina ansvarsområden. Politiker beslutar om vad som ska göras och tjänstemännen tar ansvar för hur det genomförs på bästa sätt. Alla fyller sina speciella roller och det är viktigt att dessa är tydliga och kända. Både invånare, företagare, politiker och tjänstemän behöver få större förståelse för parternas olika roller och varför alla är viktiga. Vad bidrar företagen med? Varför måste kommunen följa de olika regelverken? Hur går den politiska processen i en kommun till? Varför tar det så lång tid?

Turismen och besöksnäringen

2023-01-17

Besöksnäringen i Håbo, liksom i hela landet, har stor potential. Här skapas många förstagångsjobb, det finns möjligheter till arbetstillfällen på landsbygden, det skapar en positiv bild av Håbo som inflyttningssort och skapar ofta en känsla av stolthet hos de boende. Håbos besöksnäring har ett fåtal större besöksmål och övernattningsmöjligheter men många mindre aktörer i olika organisationsformer. Det behövs ett sammanhållet arbete för att främja och stötta besöksnäringen för att öka antalet besökare och arbetstillfällen, och i förlängningen inflyttare.

Byggbar mark för företagen

Många företag i Håbo vill expandera men kan inte för att de inte har plats. För att säkerställa lokal tillväxt och möjligheter för företag att expandera behöver Håbo börja köpa in mark. En markstrategi för framtida markanvändning behövs, samt tillräckliga resurser för att skapa detaljplaner och nödvändig infrastruktur. Frågan hänger nära ihop med vilken framtid man ser för Håbo, varför behövs tillväxt och utveckling? Om företagen inte kan växa i Håbo är risken att de flyttar sin verksamheten till en annan ort där det finns tillgänglig mark. Det innebär stora förluster för kommunen där upparbetade samarbeten och arbetstillfällen går förlorade och hela familjer kan se sig tvungna att flytta.

Konkurrens på lika villkor

Upphandlingar kan användas som ett strategiskt verktyg för en kommun för att uppnå vissa syften. Dessa kan vara ekonomiska, hållbarhetsrelaterade eller kanske handla om att öka antalet lokala leverantörer. Ett strategiskt arbete med upphandlingar kan leda till stora ekonomiska besparingar för kommunen och högre kvalitet på det som upphandlas. Det är viktigt att den upphandlande parten har förståelse för företagarperspektivet för att underlagen ska bli så bra som möjligt. En annan viktig fråga är att privata utförare ska ha möjlighet att fullgöra sina uppdrag på samma villkor som de kommunala verksamheterna, t ex gällande möjligheter att använda samma system, få samma information, finnas som valmöjlighet på kommunens webb och liknande.

Dialog med föreningslivet

För att skapa större förståelse för parternas olika roller behövs mötesplatser, som till exempel dialogmöten eller digitala forum. Lokalsamhället behöver också andra typer av mötesplatser där invånare med olika perspektiv kan mötas, prata och skapa utveckling. Ett allaktivitetshus har länge efterfrågats och föreningslivet har stora behov av lokaler, träningsanläggningar och tävlingsarenor. Det behövs en närmare dialog och samarbeten mellan lokala aktörer och kommunen för att stärka samarbetet kring gemensamma intressen.

Bättre samarbete mellan företag

Det finns behov i det lokala näringslivet av fler samarbeten. Håbo gynnas av att lokala företag samverkar och skapar nya affärsmöjligheter, det skapar tillväxt och fler arbetstillfällen. Hur kan vi tillsammans skapa möjligheter för samarbeten? Behövs det branschforum? Nya mötesplatser?

Ny översiktsplan

En översiktsplan pekar ut riktningen för en kommun, åt vilket håll man ska utvecklas. För företag är det viktigt att se att en kommun tänker långsiktigt och hur man tänker sig en framtida utveckling. Företagens perspektiv är betydligt längre än de fyraåriga politiska mandatperioderna och då behövs en översiktsplan för att det ska kännas tryggt att investera i en kommun. Enligt lag ska kommunernas översiktsplan ses över varje mandatperiod. Den senaste versionen av Håbos översiktsplan antogs under våren 2022 vilket innebär att en översyn av planen kommer att göras efter kommande val.

[Kundanpassad ärendehantering med återkoppling. Hög personalomsättning](#)

När företagen har ärenden till en kommun, myndighet eller annan lagstiftare är det viktigt att de möts av förståelse och respekt. En företagare har inte alltid kunskap om hur en kommun fungerar, lika lite som en kommunal tjänsteman vet hur man arbetar i ett specifikt företag. Det är viktigt med service, återkoppling och en hjälpsam attityd. Att agera möjliggörare och alltid se till Håbos bästa. I Håbo har bygglovsavdelningen haft en positiv utveckling i sitt arbete med service och bemötande, detta kan användas som gott exempel inom fler avdelningar. Även digitalisering är en viktig del i hur företagen upplever sin kontakt med kommunen och möjligheter att följa sina ärenden. Håbo behöver fler e-tjänster som går att följa upp.

[Uppföljning](#)

Tillväxtrådet följer upp genomförandet av handlingsplanen. Tillväxtrådet är länken mellan kommunen och dess näringsliv. Rådets syfte är att utveckla kommunens övergripande näringslivsstrategiska arbete och sammanträder fyra gånger per år. I rådet finns representanter från den kommunala organisationen och från näringslivet.

Håbo kommun
Granskning av näringslivsverksamheten

2023-01-17

Bilaga 2

Intervjuade:

- Kommundirektör
- Samhällsbyggnadschef
- Näringslivsutvecklare

Granskade dokument:

- Kommunstyrelsens reglemente
- Mål – och budget 2022 och plan för 2023-2024
- Förslag till näringslivsstrategi
- Kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2022
- Verksamhetsplan för 2022 för näringslivsenheten
- Årsredovisning 2021
- Kommunens delårsrapport för 2022
- Kommunstyrelsens delårsrapport för den egna verksamheten 2022
- Kommunstyrelsens protokoll för 2022
- Kommunstyrelsens internkontrollplan 2022